

КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ
ИНСТИТУТ НА ДИПЛОМИРАНИТЕ ЕКСПЕРТ-СЧЕТОВОДИТЕЛИ В БЪЛГАРИЯ

П Р А В И Л А

за продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящите правила за поддържане и развитие на професионалната квалификация на регистрираните одитори (продължаващо професионално развитие, ППР) се издават в изпълнение на изискванията на чл. 30 от Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), чл. 4, т.4 и чл. 8, т. 5 от Устава на Института на дипломираните експерт – счетоводители (ИДЕС) и Международните стандарти за образование, издавани от Съвета по международни стандарти за образование по счетоводство (СМСОС) към Международната федерация на счетоводителите (МФС).

Чл. 2. Правилата определят реда и формите за ППР на регистрираните одитори.

Чл. 3. Целта на Правилата е да се осигури:

1. Поддържане на високо ниво на професионална квалификация на регистрираните одитори чрез участие в процеса на ППР, който развива и поддържа професионална компетентност, позволяваща им да продължат да изпълняват компетентно своите функции;

2. Организиране на адекватно и ефективно обучение, отговарящо на изискванията на Международните стандарти за образование на СМСОС;

3. Спазване на фундаменталния принцип на „Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС) за поддържане на професионални знания и умения на ниво необходимо, за да се гарантира, че клиентът или работодателят получава компетентна професионална услуга, базирана на съвременното развитие на практиката, законодателството и методологията;

4. Ефективен контрол за спазването им;

5. Прилагане на адекватен санкционен механизъм.

Чл. 4. За измерване на изпълнението на целите на ППР се приема комбинираният подход, който предвижда съчетаване на елементите на подход на база входящи ресурси (чрез определяне на количествен показател – брой часове съгласно чл. 30 от ЗНФО) и

подход на база резултати (демонстриране на професионални компетенции чрез формите на ППР, посочени в чл. 21).

Чл. 5. Правилата отчитат период за ППР (отчетна година) в рамките на една календарна година.

ГЛАВА ВТОРА

УСЛОВИЯ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА

Чл. 6. Регистрираните одитори носят отговорност за развиване и поддържане на професионална компетентност, необходима за предоставяне на висококачествени услуги на клиентите, работодателите и други заинтересовани страни.

Чл. 7. ИДЕС, като професионална организация, член на Международната федерация на счетоводителите, вкл. неговите Регионални организации, има за цел:

1. Да насърчава и подпомага обучението на регистрираните одитори;
2. Да улеснява достъпа на регистрираните одитори до възможности и ресурси за ППР.

Чл. 8. Темите за ежегодно обучение се определят въз основа на плана за работа на Управителния съвет и съветите към ИДЕС; предложенията, направени от членовете на ИДЕС; изискванията на нормативните актове и други регулации, отнасящи се до професията.

Чл. 9. (1) Поддържането на професионалното развитие (квалификацията) на регистрираните одитори от ИДЕС се извършва съобразно годишен план който включва прояви от областите, които се признават за ППР съгласно тези Правила. Годишният план съдържа информация за календарното тримесечие на проявата, тема, лектор, брой часове и същностно описание на съдържанието на проявата. Годишният план обхваща проявите на централния офис и регионалните организации и се утвърждава с решение на УС на ИДЕС в срок до 30 ноември на предходната година.

(2) Годишният план по ал. 1 може да бъде актуализиран при възникване и наличие на обективни и обосновани обстоятелства. Актуализацията се утвърждава с решение на УС на ИДЕС в срок до 30 дни от предложението за такава от централния офис или регионалните организации на ИДЕС.

(3) Централният офис и регионалните организации на ИДЕС изготвят конкретни тематични програми за всяко календарно тримесечие, базирани на и в съответствие с утвърдения годишен план за съответната календарна година по ал. 1 и 2, които се публикуват на вътрешния сайт на ИДЕС до 30 дни преди началото на всяко календарно тримесечие. Когато обучителни мероприятия са достъпни за външни потребители, същите се обявяват на интернет страницата на ИДЕС.

ГЛАВА ТРЕТА

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ППР

Чл. 10. Задължителният минимум часове за поддържане на квалификацията на регистрирани одитори за отчетната година е 40 часа.

Чл. 11. Регистрирани одитори, получили оценки „В” и „Г” от последната инспекция за гарантиране качество на професионалната дейност следва да положат допълнителни часове квалификация над задължителния минимум от 40 часа, през следващата отчетна година, а именно:

1. за оценка „В” – допълнителни 20 часа, като минимум 30 часа (от общия брой 60 часа) са обучение по МОС;

2. за оценка „Г” – допълнителни 40 часа, като минимум 40 часа (от общия брой 80 часа) са обучение по МОС.

Чл. 12. ППР се измерва в учебни часове, като продължителността на един учебен час е 45 минути. Всички форми на ППР за целите на отчитането и контрола се приравняват на (конвертират в) учебни часове.

Чл. 13. Превишението над изискуемия минимум часове за квалификация не може да се прехвърля за следваща отчетна година.

Чл. 14. Регистриран одитор може да бъде освободен от правилата за ППР за една или повече отчетни години, когато е бил вписан като временно неупражняващ професионална дейност по реда на чл. 21, ал. 5, т. 6 от ЗНФО, при наличие на обективна невъзможност от изпълнение на задълженията си относно ППР и след решение на Управителния съвет на ИДЕС.

Чл. 15. Регистриран одитор, който не е извършвал независим финансов одит в продължение на една отчетна година трябва да положи допълнителни 5 ч. към задължителния минимум часове за ППР през първата следваща отчетна година.

Чл. 16. Регистриран одитор, който не е извършвал независим финансов одит в продължение на две последователни отчетни години, трябва да положи допълнителни 10 ч. към задължителния минимум часове за ППР през първата следваща отчетна година.

Чл. 17. Регистриран одитор, който не е извършвал независим финансов одит в продължение на три или повече последователни отчетни години трябва да положи допълнително 20 часа към изискуемия минимум часове за ППР през първата следваща отчетна година.

Чл. 18. (1) Регистриран одитор, който не извършва независим финансов одит, включително по смисъла на чл. 19, ал. 1 полага задължителните 40 часа за ППР по реда на ЗНФО, като не прилага допълнителните изисквания на чл. 15 – 17, когато едновременно:

а) е вписан е като временно неупражняващ дейност по реда на чл. 21, ал. 5, т. 6 от ЗНФО, и

б) упражнява професионална дейност в област, посочена в чл. 20.

(2) Условието по ал. 1, б. „б“ се счита за изпълнено когато регистриран одитор упражнява професионална дейност в област, посочена в чл. 20 през повече от 183 дни от всяка календарна година.

(3) За удостоверяване на условието по ал. 1, б. „б“ регистрираният одитор изпраща не по-късно от 31 октомври на всяка календарна година нарочна декларация до УМС, към която прилага съответните релевантни доказателства. УМС се произнася за съответствие в едномесечен срок и уведомява лицето надлежно за решението си.

Чл. 19. (1) За целите на настоящите правила, когато регистриран одитор, който е нает по трудово или облигационно правоотношение към одиторско дружество, дружество на регистриран одитор или индивидуална практика на регистриран одитор, извършва независим финансов одит, дори да не е бил ключов одитор по ангажимент за независим финансов одит през съответна отчетна година, в случай че е извършвал фактически действия и е участвал в ангажименти за независим финансов одит през тази отчетна година се счита, че упражнява одиторската професия и за него не се изискват полагането на допълнителни часове над изискуемите по чл. 30 от ЗНФО. Изискванията по предходното изречение при поискване се доказват с документи, удостоверяващи съответните факти.

(2) За целите на настоящите правила независим финансов одит е този по смисъла на Закона за независимия финансов одит.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ОБЛАСТИ, ФОРМИ И ПРИЗНАВАНЕ НА ППР

Чл. 20. Видове области, които се признават за ППР:

1. Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно законодателство, финансово отчитане в публичния сектор.

2. Одиторски стандарти, одиторска методология, специализирани одити., законодателство и регулации, свързани с професията. Професионална етика и принципи.

3. Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство, приложимо към финансовото отчитане.

4. Информационни технологии, системи за управление, анализ на данни и ресурси

5. Предприятия от обществен интерес и корпоративно управление

6. Развитие и усъвършенстване на професионални, организационни, комуникационни и др. умения, свързани с независимия финансов одит.

Чл. 21. За форми на ППР по областите съгласно чл. 20 се признават:

1. Участие като лектор/слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия.

2. Участие като лектор/модератор/слушател в научни и практически форуми (конгреси, конференции и др.).

3. Авторски или съавторски статии/публикации, книги, учебници, доклади, методологически разработки, публикувани в/изнесени на научни издания/форуми, професионална практико-приложна литература и научни и/или практико-приложни форуми.

4. Участие в експертен съвет при КПНРО и работни групи към него.

5. Участие в Комисия по организиране на изпитите за дипломиран експерт-счетоводител, Комисиите по провеждане на изпитите на ИДЕС за дипломиран експерт-счетоводител и при съставянето и рецензирането на тестови въпроси за тези изпити.

6. Участие в работата на УМС и Редакционния съвет.

7. Участие в работни групи (РГ) на ИДЕС или участие в работни групи и комисии като представител на ИДЕС, създадени с или участието в, които е по решение на УС на ИДЕС или с официална заповед на председателя на ИДЕС и работните групи са в областите по чл. 20.

8. Участие в професионалната подготовка на национални конкурси/състезания, организирани от ИДЕС или където ИДЕС е съорганизатор.

Чл. 22. Признаването на формите по чл. 21 се осъществява, както следва:

1. За участия във форми по чл. 21, т. 1 се признават до 20 часа за квалификация от участие във вътрешнофирмени и електронни обучения, които не са организирани от ИДЕС и обучения на работното място.

2. Половината от минималния брой задължителни часове трябва да бъдат отчетени от участие в признатите форми на ППР, организирани от ИДЕС или с участие на ИДЕС.

3. Часовете за ППР по чл. 21, т. 3 се признават съгласно изискванията на Допълнителните разпоредби от Правилник за издателската и библиотечна дейност на ИДЕС.

4. На председателя на Експертния съвет при КПНРО по чл. 21, т. 4 се признават 40 часа квалификация, на зам.председателя 35 часа, на неговите членове 30 часа. На членовете на работните групи към Експертния съвет се признават до 20 часа

квалификация по решение на председателя на съвета на база участието и приноса на съответния член. За признатия брой часове се издава удостоверение от КПНРО.

5. На председателите на Комисия по организиране на изпитите за дипломиран експерт-счетоводител и Комисия по провеждане на изпит по чл. 21, т. 5 се признават служебно 32 часа за квалификация. На членовете на Комисия по организиране на изпитите за дипломиран експерт-счетоводител и Комисиите по провеждане на изпитите по чл. 21, т. 5 се признават до 28 часа за квалификация по решение на председателя на комисията на база участието и приноса на съответния член в работата на комисията. На рецензентите, специалисти в съответните изпитни области, които извършват проверка относно качеството на базата данни от въпроси и казуси и съответствието ѝ с нормативната уредба се признават служебно 32 ч. за квалификация. На съставители на тестови въпроси по чл. 21, т. 5 се признават до 16 часа за квалификация по решение на председателя на Комисия по провеждане на изпит в зависимост от броя, сложността и качеството на изготвените и приети въпроси. Председателите на Комисия по организиране на изпитите за дипломиран експерт-счетоводител и на Комисия по провеждане на изпит предоставят информация на отговорните администратори за ППР в ИДЕС за решенията си, свързани с признатите часове за квалификация на членовете на комисиите и на съставителите на тестови въпроси за съответния изпит.

6. На членовете на УМС и Редакционния съвет се признават по 2 часа за квалификация за всяко присъствено участие в заседание на съответния съвет. На докладчик в заседанията по професионални въпроси се признава допълнително по 1 час квалификация по решение на председателя/ите на съответния съвет. Общият брой часове по тази форма не може да надхвърля 20 часа в рамките на една отчетна година. Информация по тази форма се предоставя от секретаря на съответния съвет, утвърдена от съответния/те ресорен/и председател/и, на отговорните администратори за ППР в ИДЕС. За участие с професионална експертиза на членове на УМС и членове на ИДЕС, по реда на чл. 29 от Правила за работа на УМС, се признават до 32 часа за квалификация с решение на ресорния съпредседател на УМС, по предложение на председателя на съответната ПРГ и координационния методолог на УМС, където е приложимо.

7. По чл. 21, т. 6 и т. 7 се признават на участвалите регистрирани одитори не повече от 32 часа в рамките на една отчетна година. Удостоверяването за признаване на съответния брой часове се осъществява, като в решението на УС на ИДЕС или в издадената от председателя на ИДЕС заповед за създаване на или участие в РГ или комисия се посочва отговорен член от ИДЕС, който предоставя пред отговорните администратори за ППР в ИДЕС, информация за часовете по ангажимента на участвалите регистрирани одитори и носи отговорността за нейната достоверност.

8. За участие във форми на обучение по чл. 21, т.1 се признава участие в обучения, организирани от сродни професионални организации при спазване на изискванията на сключени двустранни споразумения..

ГЛАВА ПЕТА

ДОПУСТИМОСТ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ППР, ОРГАНИЗИРАНО ОТ ИДЕС

Чл. 23. Право да организират прояви от името на ИДЕС имат централният офис на ИДЕС и регионалните организации.

Чл. 24. За лектори се привличат регистрирани одитори или други специалисти с подходящ опит и представени акредитации за провежданите курсове по определените теми (тематични направления). Акредитацията включва: учебен план/програма, информационни източници и биографична справка с доказан опит в съответното професионално направление.

Чл. 25. Проявите могат да бъдат организирани и в електронен вариант. За прояви, организирани и проведени в електронен вариант се приемат регистрирани събития/сесии във “виртуална стая” по определена тема.

Чл. 26. Прояви, организирани от ИДЕС, вкл. регионалните организации на ИДЕС са допустими при следните условия:

1. Прояви, организирани от централния офис на ИДЕС – тематичната програма следва да бъде в съответствие с настоящите правила и да бъдат посочени часовете за признаване на квалификация. Програмата се изготвя и приема в съответствие с чл. 9 от настоящите правила.

2. Прояви, организирани от РО – председателите на РО изготвят тематична програма в съответствие с настоящите правила и определят часовете за признаване на квалификация по отделните теми. Програмата се изготвя и приема в съответствие с чл. 9 от настоящите правила.

Чл. 27. За доказване на участието във всяка проява, организирана от ИДЕС, включително от РО на ИДЕС, се води поименен присъствен списък, върху който се полагат подписи на участвалите регистрирани одитори като, регистрираните одитори носят отговорност за достоверността на неговото съдържание. В едномесечен срок от провеждане на проявата, списъкът се предава в ИДЕС на отговорните администратори за ППР. Участието в прояви, организирани в електронен вариант, се удостоверява от организатора на обучението, който подава съответната информация в ИДЕС на отговорните администратори за ППР.

ГЛАВА ШЕСТА

ДОПУСТИМОСТ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ВЪНШНИ ЗА ИДЕС ПРОЯВИ

Чл. 28. Прояви, организирани извън ИДЕС, се признават за допустими когато отговарят на областите в чл. 20 и постигат целите на настоящите правила.

Чл. 29. Прояви, организирани извън ИДЕС се признават чрез отчитане в Единния годишен отчет за съответната професионална година и при условие, че са спазени изискванията на настоящите правила.

Чл. 30. (1) ИДЕС организира събирането на информация за прояви, предлагани от външни обучителни организации и извършва преценка за съответствие с настоящите Правила.

(2) Информацията за проявите по ал. 1, които съответстват на Правилата, се публикува на вътрешния сайт на ИДЕС до 30 дни преди началото на всяко календарно тримесечие.

(3) За прояви, организирани извън ИДЕС, които са обявени след срока по ал. 2 и са в обхвата на съответното календарно тримесечие, преценката за съответствие и публикуването на вътрешния сайт на ИДЕС се извършва в срок не по-късно от 15 дни преди началото на проявата.

(4) Независимо от процедурата по ал. 1 - 3, регистриран одитор може да изпраща писмено запитване до ИДЕС за преценка за съответствие до 15 дни преди началото на проявата. Запитването трябва да съдържа информация за тема, програма, място, лектор, часове и други релевантни данни.

(5) За оценката за съответствие регистрираният одитор се уведомява в срок до 5 дни от полученото писмено запитване. В същия срок информацията се публикува на вътрешния сайт на ИДЕС.

(6) Преценката за съответствие по ал. 1 – 5 се извършва от упълномощени за целта служители от администрацията на ИДЕС, съгласувано от ресорния отговорник от УС на ИДЕС при необходимост.

(7) За участие в прояви, организирани извън ИДЕС, регистрираният одитор изисква/притежава удостоверение или друг подходящ документ от организатора на проявата и го съхранява като доказателство в съответствие с изискванията на чл. 31 от настоящите Правила.

ГЛАВА СЕДМА

ОТЧИТАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ППР

Чл. 31. Регистрираните одитори носят отговорност за запазване на съответните свидетелства, сертификати и документи, удостоверяващи ППР и при поискване от страна на СККОУ, друг орган на ИДЕС или Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, те служат като доказателство в съответствие с настоящите правила.

Чл. 32. Изпълнението на всички задължения за ППР на регистрираните одитори се отчита ежегодно чрез Единния годишен отчет за дейността на одитора.

Чл. 33. Присъствените списъци (за прояви по Глава Пета) се класират и съхраняват от отговорните администратори за ППР за срок от 6 години и подлежат на проверка от страна на Контролния съвет.

Чл. 34. Резултатите от положените часове ППР по Глава Пета се отчитат/архивират за всеки регистриран одитор в личен картон, в електронен формат, който се води от отговорните администратори за ППР в ИДЕС.

ГЛАВА ОСМА

КОНТРОЛ И САНКЦИИ

Чл. 35. Контролът върху формите на обучение, посочени в чл. 21, т. 1 и т. 2 е текущ и последващ по документи и разговори/срещи.

Чл. 36. В рамките на цялата отчетна година отговорните администратори за ППР в ИДЕС водят поименно информация за ППР на всеки член на ИДЕС съобразно настоящите правила и текущо подаваната информация.

Чл. 37. (1) Контролният съвет (КС) на ИДЕС контролира изпълнението на чл. 30 от ЗНФО и настоящите правила.

(2) До 31 март на следващата отчетна година КС извършва и съпоставка на информацията, отразена в личния картон на регистрирания одитор, който се води от администраторите и информацията, подадена от регистрирания одитор в Единния годишен отчет за дейността на одитора.

(3) При установени различия и неизпълнение на задълженията и/или невярно декларирана информация в Единния годишен отчет за дейността на одитора за констатираните несъответствия КС подават информация към Дисциплинарния съвет на ИДЕС, който предприема действия по компетентност и КПНРО. За тези случаи председателят на ИДЕС уведомява КПНРО до 15 април.

ГЛАВА ДЕВЕТА

ДРУГИ

Чл. 38. Отговорникът за ППР от УС, заедно с административния отговорник извършват ежегоден преглед и при необходимост актуализация на Правилата за ППР, и ги представят за утвърждаване от УС и КПНРО в срок до 31 октомври.

ПРЕДХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Настоящите правила са разработени и приети от УС на ИДЕС с Протокол № 6/24.03.2020 г.

§ 2. Настоящите правила са утвърдени от КПНРО с Решение № 64/19.05.2020 г.

§ 3. За 2020 година сроковете по настоящите правила започват да текат от датата на приемането им от КПНРО.